

JOUW BEHANDELING MET ATEZOLIZUMAB (TECENTRIQ®)

INHOUD

01	Inleiding	3
02	Werking immuuntherapie	3
03	Schema	4
04	Praktisch	5
05	Welke bijwerkingen kan ik verwachten?	5
06	Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?	13
07	Wat met andere medicatie en atezolizumab?	13
08	Veelgestelde vragen	14
09	Meer lezen over immunotherapie	15

01 INLEIDING

Samen met je arts hebben we beslist om immuuntherapie met atezolizumab te starten. Je krijgt de volledige therapie via een infuus toegediend gedurende één dag in het dagziekenhuis. Dat herhalen we om de 21 dagen (elke behandelcyclus duurt dus drie weken). Je hoeft niet in het ziekenhuis te overnachten.

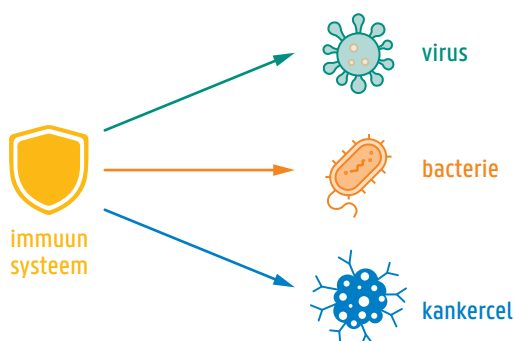
Je arts bepaalt hoeveel kuren of behandelcycli nodig zijn. Na drie toedieningen evalueren we het effect met een bloedonderzoek en radiologische onderzoeken. We bespreken de resultaten met jou op de consultatie.

02 WERKING IMMUUNTHERAPIE

Ons immuunsysteem

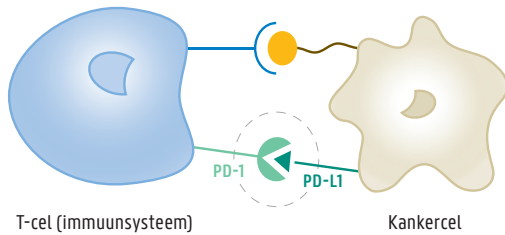
Het immuunsysteem is het verdedigingsmechanisme van ons lichaam. Wanneer ons lichaam een 'vreemde' indringer (zoals een bacterie of een virus) herkent, wordt ons immuunsysteem geactiveerd. Onze witte bloedcellen sporen dan het vreemde materiaal op, waarna er een verdedigingsreactie in werking treedt dat het vreemde materiaal vernietigt.

Ook als er kankercellen ontstaan in ons lichaam is ons immuunsysteem normaal in staat om die onschadelijk te maken.

Toch hebben sommige kankercellen een manier gevonden om aan ons immuunsysteem te ontsnappen. Ze kunnen bijvoorbeeld het immuunsysteem verzwakken door de activiteit van onze witte bloedcellen te verminderen. Of ze misleiden ons immuunsysteem door zich te camoufleren, zodat het immuunsysteem denkt dat het om een gezonde cel gaat in plaats van om een tumorcel en dus de cel niet gaat aanvallen.

Kankercellen hebben antigenen op hun celoppervlak (PD-L1) die perfect passen op een receptor (PD-1) van de T-cellen (de witte bloedcellen die belangrijk zijn voor onze afweer). Doordat de kankercel zich vastbindt aan de T-cel kan die kankercel een aanval van ons immuunsysteem verhinderen.

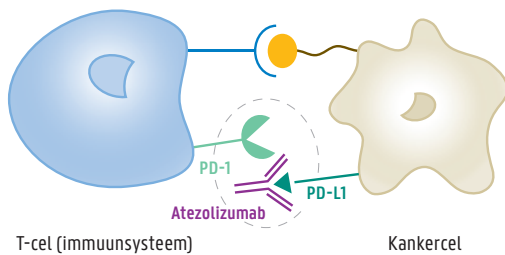
De kankercel bindt zich aan de T-cel (van ons immuunsysteem) en verhindert zo dat de T-cel de kankercel aanvalt en vernietigt.

Indirecte bestrijding van kankercellen

In tegenstelling tot chemotherapie gaat immuuntherapie de kankercellen niet zelf bestrijden, maar wel ons eigen immuunsysteem versterken of veranderen. Zo is ons immuunsysteem in staat om de kankercellen beter te herkennen, aan te vallen en te vernietigen.

Atezolizumab bindt zich met PD-L1 op het tumoroppervlak zoals een sleutel in een slot. Hierdoor kunnen de kankercellen zich niet meer aan de T-cellen binden om ze af te remmen. Het immuunsysteem wordt dus niet uitgeschakeld en is in staat om de kankercellen opnieuw aan te vallen.

Atezolizumab bindt zich aan de kankercel. Zo kan de kankercel zich niet binden aan de T-cel en wordt ons immuunsysteem opnieuw geactiveerd.

03 SCHEMA

Generieke naam	Merknaam	Dag		Duur
		1	2-21	
Atezolizumab	Tecentriq®	X	rust	1 ^e keer: infuus over 60 minuten Vanaf de 2 ^e keer: infuus over 30 minuten

04 PRAKTISCH

Bij aankomst in het ziekenhuis moet je je altijd eerst aanmelden bij een aanmeldzuil. De eerste keer doe je dat in het centraal onthaal (ingang 11). Bij volgende bezoeken kan dat ook aan ingang 50 (maar dan nog zal je je om de drie maanden in het centraal onthaal moeten aanmelden).

Nadat je bent aangemeld, ga je naar het dagziekenhuis Medische oncologie (ingang 50, route 612). Omdat je niet blijft overnachten, hoef je geen slaapkledij mee te brengen.

Rond 11 uur ga je naar de dienst Bloedafname (ingang 50, route 734) om bloed te laten prikken. Je hoeft hiervoor niet nuchter te zijn. In de namiddag verwachten we jou terug in het dagziekenhuis Medische oncologie en word je gezien door een arts. Die beslist of we de immunotherapie kunnen toedienen. We moeten het product dan eerst nog bestellen en laten leveren op de afdeling voor de toediening kan plaatsvinden.

Soms is een uitstel of dosisaanpassing van de therapie nodig als je last hebt van bijwerkingen of bij afwijkende bloedresultaten.

05 WELKE BIJWERKINGEN KAN IK VERWACHTEN?

Immuuntherapie werkt specifiek op het eigen immuunsysteem, waardoor de bijwerkingen anders zijn dan bij chemotherapie. Als er bijwerkingen optreden, is dat meestal te wijten aan een **té sterke activering van het immuunsysteem**. We noemen ze daarom ook wel auto-immuunreacties. Als het immuunsysteem geactiveerd is, kan het soms lichaams-eigen cellen aanvallen. Met andere woorden: de witte bloedcellen zijn 'overactief' en veroorzaken een soort ontstekingsreactie. Dat kan overal in het lichaam voorkomen.

De bijwerkingen doen zich voor tijdens de behandeling, maar kunnen ook enkele maanden na het einde van de behandeling ontstaan.

Breng zeker de arts en/of de verpleegkundige op de hoogte als je bepaalde klachten ervaart. Ze geven je graag advies om de klachten te verminderen of te behandelen. Als je te lang wacht om een bijwerking te behandelen, kan het soms moeilijker worden om ze te verhelpen.

Maak je geen zorgen als je weinig bijwerkingen ervaart. Dat betekent niet dat de immunotherapie onvoldoende werkt. De intensiteit van de bijwerkingen verschilt van persoon tot persoon. Laat je dus ook niet beïnvloeden door de verhalen van andere mensen.

De meeste bijwerkingen treden op door effecten van de therapie in de **longen** (hoest) en de **darmen** (diarree). Ook in de **hormoonproducerende klieren** (bijnieren, schildklier en hypofyse) kunnen er soms reacties optreden.

Volgende bijwerkingen kan je ervaren:

▲ Klachten aan de luchtwegen	6
▲ Darmklachten	6
▲ Maagklachten	8
▲ Leverklachten	9
▲ Nierklachten	9
▲ Huidklachten	9
▲ Klachten door klieren die hormonen produceren	10
▲ Koorts, griepig gevoel, gevoel van zwakte	11
▲ Spier- en/of gewrichtspijn	11
▲ Vermoeidheid	12

De verpleegkundig consulent belt je op of komt je opzoeken tijdens de behandeling in het dagziekenhuis om te horen hoe je de therapie ervaart. Zo kunnen we altijd tijdig zoeken naar een oplossing voor je klachten. Contacteer tussen de behandelingen in gerust ook zelf de verpleegkundigen, artsen en verpleegkundig consulent.

Klachten aan de luchtwegen

Atezolizumab kan een ontstekingsreactie veroorzaken in de bovenste luchtwegen, bijvoorbeeld een bronchitis.

Volgende klachten kan je ervaren:

- ▲ een prikkelend gevoel in de keel
- ▲ een droge, prikkelende hoest
- ▲ hoesten, al dan niet met het ophoesten van slijmen
- ▲ een benauwd gevoel
- ▲ een piepende ademhaling, pijn bij inademen
- ▲ kortademigheid
- ▲ koorts

Als je last hebt van een aanhoudende hoest of kortademigheid, neem dan contact op met je arts.

Darmklachten

Atezolizumab kan een ontstekingsreactie veroorzaken in de darmen.

Dit kan je opmerken:

- ▲ diarree (zachte tot vloeibare stoelgang, verlies van stoelgang)
- ▲ buikpijn, krampen
- ▲ slijm of bloed in de stoelgang, zwarte stoelgang
- ▲ soms tekenen van uitdroging, zoals een dorstgevoel, droge mond, droge tong, droge of gerimpelde huid en donkere urine
- ▲ gewichtsverlies

Wat kan je doen bij diarree?

Zodra je last hebt van diarree, meld je dat aan de verpleegkundige of de arts. Bij diarree tot vier keer per dag moet je voldoende drinken (2 tot 3 liter per dag). Bespreek met je arts welke medicatie je mag nemen bij diarree.

Soms kan het nodig zijn andere geneesmiddelen voor te schrijven om de diarree onder controle te krijgen. Hou daarom contact met je arts en/of je verpleegkundige als je diarree ontwikkelt en verwittig meteen het ziekenhuis als een bestaande diarree verergert.

Verwittig je arts en/of verpleegkundige als je vier keer per dag of meer diarree hebt, bij zwarte stoelgang en/of vers bloed bij de stoelgang.

TIPS

- ▲ Drink regelmatig water of sportdranken (bijvoorbeeld Aquarius®) zodat je voldoende vocht opneemt (2 tot 3 liter per dag).
- ▲ Kijk regelmatig na of je urine niet te donker is. Dat kan een teken zijn van uitdroging.
- ▲ Eet vet- en vezelarme voeding zoals:
 - pasta, wit brood of rijst
 - mager vlees (kalkoen, kip)
 - cornflakes
 - vis
 - geschild fruit; rasp een appel en laat hem bruin worden: dat blijkt bij veel patiënten te helpen
- ▲ Het slijmvlies van de sluitspier kan geïrriteerd zijn door de diarree. Gebruik zacht toiletpapier of een washandje.
- ▲ Zorg voor een goede lichaamshygiëne en breng een zinkzalf aan rond de sluitspier om de huid te beschermen.
- ▲ Je mag Imodium® innemen bij immuuntherapie, maar maximaal één tablet per dag.

LET OP

- ▲ Vermijd voedingsmiddelen die de darmbeweging doen toenemen:
 - grote en vetrijke maaltijden
 - alcohol (bier, wijn)
 - dranken die cafeïne bevatten (koffie, thee, chocolade)
 - voeding met grove vezels, zaden of pitten (volkorenbrood)
 - schillen van fruit, noten
- ▲ Vermijd voedingsmiddelen die de gasvorming verhogen:
 - ui, prei, kool, knoflook, paprika, komkommer, meloen
 - koolzuurhoudende dranken
- ▲ Vermijd voedingsmiddelen die de darmslijmvlies irriteren (sterke kruiden en specerijen).
- ▲ Vermijd producten die sorbitol bevatten (snoepgoed en kauwgom).
- ▲ Vermijd melk en zuivelproducten (melk, yoghurt, ijs, kaas, room).

Maagklachten

Misselijkheid kan optreden. De intensiteit verschilt van persoon tot persoon.

Je kan last hebben van:

- ▲ minder eetlust
- ▲ een zwaar gevoel in de maag
- ▲ een opgeblazen gevoel
- ▲ een pijnlijke maag
- ▲ braakneigingen

TIPS

- ▲ Eet kleine hoeveelheden, gespreid over de dag. Vermijd zware maaltijden.
- ▲ Eet wat je lekker vindt.
- ▲ Eet droge voeding zoals granen en toast.
- ▲ Drink regelmatig water, maar drink met kleine hoeveelheden, zodat je geen opgeblazen gevoel hebt.
- ▲ Zorg voor frisse lucht.
- ▲ Als je misselijk bent, geef dan de voorkeur aan koude of lauwe voedingsmiddelen. Die geven minder geur af dan warm voedsel.
- ▲ Vraag je (huis)arts een geneesmiddel tegen misselijkheid of braken. Neem dat geneesmiddel 30 minuten voor de maaltijd in of zoals voorgeschreven door je arts.
- ▲ Bij aanhoudende misselijkheid, kan je raad vragen aan de oncodiëtist van het ziekenhuis.

LET OP

- ▲ Vermijd sterk gekruid, te zoet, gebraden of vet voedsel (bv. gefrituurd voedsel).
- ▲ Drink zo weinig mogelijk tijdens de maaltijd, want dat neemt je eetlust weg.
- ▲ Ga niet onmiddellijk liggen na de maaltijd. Een halfzittende houding is beter.
- ▲ Als je misselijk bent, vermijd dan sterke geuren. Die kunnen de misselijkheid verergeren.
- ▲ Vermijd alcoholische dranken.

Meer lezen over misselijkheid en braken

- ▲ www.allesoverkanker.be/misselijkheid
- ▲ www.wkof.nl/voedingenkankerinfo
- ▲ www.kanker.be/voeding-bij-kanker

Leverklachten

Atezolizumab kan de leverfunctie verstoren en uitzonderlijk leiden tot een ontsteking van de lever (hepatitis). Die reactie is vooral merkbaar in je bloedresultaten, die verstoorde leverwaarden kunnen vertonen.

Dit kan je opmerken:

- ▲ vermoeidheid, je algemeen zwak voelen
- ▲ pijn in de rechterbovenbuik
- ▲ gele verkleuring van je oogwit of je huid

De arts volgt je leverwaarden nauwlettend op met **regelmatige bloedonderzoeken**. Soms zijn er extra bloedafnames of onderzoeken nodig om de werking van je lever op te volgen. De arts kan ook beslissen om de medicatie (tijdelijk) te stoppen als de leverwaarden te sterk verstoord zijn.

Nierklachten

Ook de werking van je nieren controleert de arts via bloedonderzoeken. Zelf merk je doorgaans heel weinig van de invloed van immunotherapie op de nierfunctie. Toch kunnen in zeldzame gevallen een aantal klachten voorkomen.

Dit kan je opmerken:

- ▲ minder plassen
- ▲ donkere urine (rood of bruin)
- ▲ onderhuidse vochttopstapeling
- ▲ een benauwd gevoel

Drink voldoende: minimum 1,5 tot 2 liter per dag. Ontstekingsremmers (NSAIDs) raden we in sommige situaties af. Bespreek dat zeker met je arts.

Huidklachten

Atezolizumab kan **jeuk** of een **huiduitslag** veroorzaken. In tegenstelling tot chemotherapie veroorzaakt immunotherapie **GEEN** haaruitval.

Dit kan je opmerken:

- ▲ een droge of schilferige huid, met of zonder jeuk
- ▲ puistjes
- ▲ rode puntjes over het hele lichaam of op delen van het lichaam (rash)
- ▲ roodheid
- ▲ veranderingen van de huidskleur (blekere huidvlekken, ook vitiligo genoemd)
- ▲ haarverduunning

TIPS

- ▲ Wrijf je huid in met een crème zodra je last hebt van een droge huid. Een droge huid veroorzaakt sneller jeuk.
- ▲ Kies een vette, hydraterende crème die je dagelijks mag gebruiken.
- ▲ Gebruik een neutrale crème zonder alcohol.
- ▲ Neem liever een douche in plaats van een bad. In bad verweekt je huid meer. Zo wordt ze sneller droog. Gebruik daarbij het best een neutrale, niet-geparfumeerde douchegel.
- ▲ Gebruik vooral een crème na het wassen.
- ▲ Droog je goed af tussen de tenen en vingers.
- ▲ Bescherm je goed tegen de zon, wind en koude om uitdroging van de huid te voorkomen.
- ▲ Draag het best loszittende, katoenen kledij. Zorg voor een goede verluchting van de huid.
- ▲ Als je last hebt van jeuk, vraag dan een jeukstillend geneesmiddel aan je arts of apotheker.

Klachten door klieren die hormonen produceren

De behandeling met atezolizumab kan reacties veroorzaken in de hormoonproducerende organen zoals de **bijnieren**, de **schilddklier** en de **hypofyse**. Ook hier spoort de arts tijdig veranderingen op in je hormoonstatus door regelmatige bloedonderzoeken. Medicatie kan een oplossing bieden; mogelijk moet je die levenslang innemen.

Dit kan je ervaren:

- ▲ concentratieproblemen
- ▲ extreme vermoeidheid
- ▲ spierzwakte of spierpijn
- ▲ pijn aan de gewrichten, ochtendstijfheid
- ▲ onverklaarbare gewichtsveranderingen
- ▲ een aanhoudende hoofdpijn die niet overgaat met een pijnstiller
- ▲ stemmingswisselingen (bv. prikkelbaar zijn)
- ▲ verwardheid of vergeetachtigheid
- ▲ een verminderd seksueel verlangen en/of impotentie
- ▲ slecht slapen
- ▲ een opgejaagd gevoel
- ▲ veranderingen van het zicht

Contacteer je arts als je last hebt van één of meerdere van deze klachten. Als je hevige hoofdpijn en/of extreme vermoeidheid ervaart, moet je het behandelende team direct verwittigen.

Koorts, grieperig gevoel, gevoel van zwakte

De behandeling met atezolizumab kan voor koorts of een grieperig gevoel zorgen. Meestal treden die koorts of koude rillingen op tijdens het moment van toedienen in het dagziekenhuis. Als je een koortsig gevoel krijgt, meld dat aan de verpleegkundige. Blijf de koorts aanhouden, ook nadat je een koortswerend middel hebt genomen (bv. paracetamol), dan moet je contact opnemen met de arts. Soms is een ziekenhuisopname nodig om een behandeling tegen infectie op te starten.

Tekenen van infectie kunnen zijn:

- ▲ koorts, zweten, koude rillingen
- ▲ hoofdpijn
- ▲ spierpijn
- ▲ ziektegevoel

TIPS

- ▲ Heb je last van koude rillingen of een algemeen minder goed gevoel, meet dan je temperatuur. Aanhoudende koorts kan wijzen op een bijkomende infectie.
- ▲ Als de koorts blijft aanhouden na het innemen van een koortswerend middel (bv. paracetamol) of bij 38,5°C of meer, neem je contact op met je arts of verpleegkundige.
- ▲ Neem genoeg rust en drink voldoende.
- ▲ Neem nauwgezet de voorgeschreven medicatie in.

Neem vanaf 38,5°C ALTIJD contact op met je behandelend arts, de verpleegkundig consulent of de verpleegkundige van het dagziekenhuis/de verpleegafdeling.

Neem nooit op eigen initiatief geneesmiddelen in als je vermoedt dat je een infectie hebt. Bij een ontsteking die veroorzaakt is door de immunotherapie helpen antibiotica niet.

Spier- en/of gewrichtspijn

Deze bijwerkingen zijn zeldzaam bij atezolizumab, maar kunnen wel vervelend zijn. Als ze voorkomen, is dat gelukkig meestal beperkt. We kunnen ze behandelen met pijnmedicatie of ontstekingsremmers, afhankelijk van de klacht. Breng de arts zeker op de hoogte, zodat we je kunnen helpen.

Dit kan je ervaren:

- ▲ pijn en/of stijfheid van de gewrichten
- ▲ pijn en/of stijfheid van de spieren
- ▲ spierzwakte, spierkrampen
- ▲ pijn in de handen, vingers, voeten of tenen
- ▲ rugpijn
- ▲ ontsteking van de gewrichten, artritis (in mindere mate)

TIPS

- ▲ Een goede lichaamshouding zorgt ervoor dat spieren en gewrichten soepel blijven.
- ▲ Blijf in beweging.
- ▲ Bij niet-ontstoken gewrichten voelt warmte meestal prettig aan (bijvoorbeeld warme baden of kompressen).
- ▲ Als het gewricht rood en warm is, kunnen koude kompressen de pijn verlichten.
- ▲ Kom niet of zo weinig mogelijk in vochtige, koude ruimtes.
- ▲ Neem op tijd rust, niet alleen geestelijk, maar ook lichamelijk. De spieren en gewrichten hebben die rust nodig.
- ▲ Zorg voor voldoende nachtrust.
- ▲ Kies voor comfortabel passende kleding en schoenen.

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking bij kankerbehandelingen. Naast de behandeling kan ook de ziekte zelf vermoeidheid veroorzaken. Vaak voelen mensen zich niet alleen lichamelijk vermoeid, maar hebben ze ook minder energie op mentaal of sociaal vlak. Je kan je ook moe voelen zonder een (grote) inspanning te hebben gedaan. Vermoeidheid kan helaas een sterke impact hebben op je dagelijkse of sociale activiteiten. Het is dan ook geen banale klacht.

Hoe kan ik omgaan met vermoeidheid?

Streef naar een **goed evenwicht tussen (licht) bewegen en rusten**. Enkel als je je echt ziek of uitgeput voelt, mag je jezelf niet dwingen. Lukt het wel, dan raden we aan om zoveel mogelijk in beweging te blijven. Dat hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift ... Het kan allemaal helpen om je uithouding en kracht op peil te houden tijdens de behandeling.

In het UZ Gent organiseren we voor jou en je familie **infosessies** over 'vermoeidheid en kanker'. Vraag hierover meer informatie aan de verpleegkundige of aan het secretariaat van het Kankercentrum (tel. 09 332 55 25).

Je kan ook **mindfulness-sessies** volgen. Die therapie heeft haar nut aangetoond bij de aanpak van vermoeidheid. Voor meer informatie kan je terecht bij psycholoog Ingrid Jacobs (ingrid.jacobs@uzgent.be of tel. 09 332 54 08).

Vraag via onze Sociale dienst informatie over **thuishulp**. Thuishulpmedewerkers ondersteunen je tijdelijk bij huishoudelijke taken, boodschappen doen enz. Je arts of verpleegkundige kunnen je met de sociaal werker in contact brengen. Meer info vind je ook op www.uzgent.be.

Revalidatie bij kanker

Je kan ook deelnemen aan een revalidatieprogramma op maat onder begeleiding van een kinesitherapeut binnen het UZ Gent. Je kan het programma volgen tijdens of na je behandeling. Het bewegingsprogramma is aangepast aan jouw behoeften en capaciteiten. Meer informatie vind je in jouw zorgmap (hoofdstuk 9 – bijkomende dienstverlening). Heb je interesse, neem dan contact op via kinesitherapie@uzgent.be.

Als je last hebt van extreme vermoeidheid, neem dan gerust contact op met de verpleegkundig consulent of psycholoog. Zij zoeken samen met jou naar een goede manier om met de vermoeidheid om te gaan.

Meer lezen over vermoeidheid

- ▲ www.allesoverkanker.be/vermoeidheid-bij-kanker
- ▲ www.kanker.be/kanker-en-hevige-vermoeidheid
- ▲ www.kanker.be/beweging

Je vindt ook concrete tips in de informatiebrochure van Kom op tegen Kanker '**Vermoeidheid bij en na kanker**'.

06 WANNEER MOET IK CONTACT OPNEMEN MET HET ZIEKENHUIS?

- ▲ Bij een aanhoudende hoest die verergert.
- ▲ Als je kortademig bent of een pijnlijk gevoel op de borst ervaart.
- ▲ Als je diarree hebt (vier keer per dag of meer) die niet meer onder controle te houden is.
- ▲ Als je slijm of bloed in de stoelgang aantreft.
- ▲ Als je ongewild gewicht verliest.
- ▲ Als je last hebt van buikkrampen en misselijkheid die aanhoudt.
- ▲ Bij hevige jeuk of huiduitslag.
- ▲ Als je last hebt van hoofdpijn die aanhoudt of toeneemt.
- ▲ Bij spierzwakte, verwardheid of andere neurologische signalen.
- ▲ Als je koorts hebt (meer dan 38,5°C) of bij tekenen van een infectie.
- ▲ Als je last hebt van extreme vermoeidheid.

07 WAT MET ANDERE MEDICATIE EN ATEZOLIZUMAB?

Vertel je arts altijd welke andere medicatie, voedingssupplementen of homeopathische middelen je neemt. Er kan een interactie zijn met atezolizumab.

08 VEELGESTELDE VRAGEN

Wat is het verschil tussen immunotherapie en chemotherapie?

Atezolizumab kan je lichaam helpen om tegen de kanker te vechten door de activiteit van je immuunsysteem te verhogen. In tegenstelling tot chemotherapie heeft atezolizumab geen directe invloed op de groei van de tumorcellen. Het middel ondersteunt enkel de cellen van je immuunsysteem om de kanker aan te vallen.

Zal ik mijn haar verliezen tijdens de behandeling?

Patiënten die met atezolizumab behandeld worden, verliezen hun haar meestal NIET. Het haar wordt soms wel dunner.

Moet ik voorzorgen nemen als ik met andere mensen in contact kom?

Je hoeft GEEN 'contactvoorzorgsmaatregelen' te nemen zoals bij een behandeling met chemotherapie. Bij chemotherapie vragen we gewoonlijk om niet in contact te komen met lichaamsvochten van de patiënt (geslachtsgemeenschap, urine en stoelgang, speeksel, zweet ...) omdat actieve reststoffen schadelijk kunnen zijn voor de naasten. Bij immunotherapie is dat niet het geval.

Wat gebeurt er als ik ernstige bijwerkingen krijg?

Wanneer er een ernstige bijwerking optreedt, start de arts een bijkomende therapie om ze onder controle te krijgen. Lukt dat niet, dan kan dat een reden zijn om de immunotherapie voor een bepaalde periode te stoppen tot de bijwerkingen wel weer onder controle zijn.

Zijn de bijwerkingen tijdelijk?

In de meeste gevallen verdwijnen de bijwerkingen met de juiste behandeling na verloop van tijd. Sommige patiënten ondervinden echter bijwerkingen die niet volledig verdwijnen en een aanhoudende behandeling vereisen. Hoe sneller je een bijwerking signaleert, hoe kleiner de kans op blijvende gevolgen.

Waarom duurt het zo lang om na te gaan of mijn behandeling werkt?

Atezolizumab kan het immuunsysteem activeren. Het verhoogt daarvoor het aantal T-cellen in je lichaam. De tijd die nodig is om het immuunsysteem te activeren en de T-cellen op te bouwen varieert. Zodra je immuunsysteem er klaar voor is, kan het kankercellen vinden en aanvallen.

Immuuntherapie bestrijdt kanker indirect en in sommige gevallen kan het langer duren voordat het effect op de kanker zichtbaar wordt. Gunstige effecten zien we pas na drie à vier maanden.

Werkt de therapie altijd?

Niet iedereen ondervindt een voordeel bij de behandeling met immunotherapie. Als de therapie wel voordeel oplevert, kan dat op verschillende manieren tot uiting komen. Sommige patiënten ondervinden dat de tumor snel of geleidelijk krimpt. Bij anderen verdwijnt deze volledig na de start van de therapie. Bij sommigen groeit de tumor eerst, voordat het immuunsysteem in actie treedt, waarna hij kleiner wordt. Bij anderen verkleint de tumor niet, maar voorkomt het immuunsysteem dat hij verder groeit.

09 MEER LEZEN OVER IMMUNOTHERAPIE

- ▲ www.kanker.be/kankerbehandeling
- ▲ www.allesoverkanker.be/immunotherapie
- ▲ www.kanker.nl/soorten-behandelingen/immunotherapie
- ▲ immuno-t.inmotion.care
- ▲ www.immunooncology.be/nl

Wil je deze folder of andere documentatie over jouw behandeling digitaal bekijken?

Je vindt alle info op www.uzgent.be/folders-kankercentrum onder de rubriek 'digestieve oncologie'.

VRAGEN? NOTEER ZE HIER

[illegible]